

Duše a dušičky

Trtka Bodková mala tri deti s tromi mužmi. Vo svojej detskej hlavičke si myslel, že meno Trtka je iba nejaká dedinská skomolenina. Koniec-koncov, nebolo by to vôbec zvláštne. Veď aj jeho sestry Eve všetci vraveli Jeva. Alebo ujčiná Róza...pre každého v ulici bola ujčinou Hrózou. No hrôza. A možno to bola iba slovná hračka...trtka-totka, totka-tetka Bodková, to už znelo oveľa milšie.

A tak, jedného dňa, pamätá si, že to bolo na jeseň, asi týždeň pred jarmokom, niesol do Bodkových kvasnice a liter mlieka v kanvičke, zazvonil a keď sa tá drobná žena v bodkovanej zástere zjavila v dverách, úctivo pozdravil: „*Dobry deň, Trtka Bodková, stará mama vracajú...!*“ Nestihol ani dopovedať. Facka bola na také útle stvorenie poriadne tvrdá. Kvasnice zachytil, no kanvička mu vypadla z rúk, mlieko sa vpijalo do zablateného chodníka a on iba stál, nehybný a neschopný slova. Po chvíli si všimol, že dvere sú už zatvorené, nikoho v nich niet a so zmätkom v duši sa pobral preč.

Doma dostal ešte jednu, slabšiu, takú, aké dávajú staré mamy zastupujúce mamy. Vraj tú svoju makovicu nemá na okrasu a táranie. Najhorší bol preňho finančný trest, celé leto si šetril na jarmok a teraz mu stará mama zhabajú pár korún pre... ani sám nevie (aj po toľkých rokoch ho hreje spomienka na onen jarmočný deň...v kasičke si našiel plnú sumu).

Večer, už v posteli sa od sestry Jevy dozvedel, že Trtka Bodková vôbec nie je Trtkou Bodkovou, ale akousi Stazkou. Bodkovou ju ľudia zvu pre bodkované zástery a šatky a trtkou...nuž, má tri deti s tromi chlapmi. „*Určite tuší, že ju ohovárajú, veď na dedine je to bežné, ale nikto nie je taký truľo, aby jej to povedal priamo do očí, ty truľo,*“ dodala Jeva posmešne i karhavo, no predsa sa v jej tóne mihol nepatrný obdiv.

Nebol nijakým filozofom, ani v triede nevynikal, ale vošlo doňho poznanie, ktoré ho sprevádzalo po celý život. Je iba obyčajným maličkým panáčikom, pešiačikom na veľkej šachovnici.

Stará mama zatiaľ lamentovala a vymýšľala, ako nepríjemnosť so susedkou urovnať.

A teraz Trtke Bodkovej zapaloval sviečku. Škrtal zápalkou, ale knôt nie a nie horieť. Počasie bolo typicky dušičkové, dušičky zavýjali vo vetre, rinuli sa z neba a trieštili o mramorové platne a pestrofarebné umelohmotné vence. Nakoniec vsiakli do zeme ako pred mnohými rokmi to rozliate mlieko.

Počasie bolo síce dušičkové, no atmosféra rozhodne nie. Porozhliadal sa okolo seba. Po úzkych cestičkách sa medzi hrobmi náhlil huf spomínajúcich s plnými igelitkami. Niektorí

z nich vyťahovali klasické sviečky a kahance, no pribúdalo tých, ktorí vosk považovali za starosvetský prežitok, a tak obdarúvali svojich mŕtvych príbuzných nadrozmernými svietnikmi s blikajúcim červeným alebo modrým LED svetielkom. V šerom dni cintorín nadobúdala vianočný rozmer. Ubúdalo i živých kvetov, všetko nahrádzal žiarivý plast. Akoby nič nemalo pripomínať prchavú pomínutelnosť pozemského života. To večné *prach si a na prach sa obrátiš*.

Tmavý dav ľudí oblečený v tmavých vetrovkách a kabátoch sa síce snažil o pietny výraz v tvári, no bolo očividné, ako takmer každý kalkuluje: *Chytro zapálím, zamrmlm Otčenáš a dva Zdravasy, položím veniec, cestou stihnem ešte jeden cintorín a ak nebudú kolóny, do hlavných správ som doma. Bóže, na parkovisku bola ale riadna plnka, dúfam, že mi nejaký blond'avý dilino pri cúvaní neoškrie auto. Ani by som nevedel, od koho vymáhať škodu. Vôbec tu nemajú kamerový systém a rampu. To je ale riadna diera. Ešte šťastie, že tieto sviatky sú len raz do roka...*

Ten tmavý dav oblečený v tmavom háve chcel v skutočnosti povedať *odškrtnem si túto povinnosť, aby som si zajtra mohol odškrtnúť ďalšiu*.

V pokoji sa pomodlil a zaspomínal. Nakoniec vzal dosť vysoký prázdny kahanec, z vodovodu, ktorý sa nachádzal pri dome smútku, doň nalial vodu a vrátil sa k hrobu. Do provizórnej vázy vložil kytičku neskorých astier v bodkovanom celofáne.

Postupne „navštívil“ každého, kto bol v jeho živote dôležitý. Na rodičovskom hrobe bol už ráno, ale zašiel tam ešte raz. Potom sa pobral k ujčinej Hróze, nezabudol na najlepšieho priateľa z detských liet, spomenul si i na láskavú pani učiteľku a pár bratrancov a sesterníc.

Bolo takmer šesť, teraz prichádzali najmä rodiny s malými deťmi a romantici. Drobizg aj napriek dohováraniu dospelých nadšene vykrikoval, šklbal rodičom zápalky a kde-tu bolo počuť bolestivý plač pre opálený prštek. Cintorín snáď ani nemohol byť plnší. „*Kde je tá Jeva, dohodli sme sa predsa na piatu,*“ v duchu hromžil! Ešte nebol u starej mamy, vždy tam chodil spolu so sestrou. Bol to ich dlhoročný rituál.

Skôr, ako stihol vytiahnuť mobil a zavolať jej, zbadal pri hlavnej bráne vysokú hranatú postavu. Odušu mu kývala. „*Samé kolóny a obchádzky, žiadne miesto na zaparkovanie, no čosi strašné, prepáč, že tak dlho meškám,*“ dychčala a nahlas kričala. Prekvapilo ho to, väčšinou sa správala veľmi distingvovane, kultivovane. Keď už bola pri ňom, objala ho a zašepkala do ucha (nezainteresovaný pozorovateľ by si pomyslel, že ide o emotívne stretnutie dvoch blízkych, ktorí sa dlho nevideli): „*To hlasné bliakanie o kolónach a obchádzkach je moje skromné alibi. Vieš, ja som už pred pol piatou vchádzala do dediny, no pri parkovaní som oškrela akési auto. A dosť viditeľne. Dokonca som mu nechala aj trochu*

červenej farby pri zadných dverách. Na striebornom podklade! No čo ti poviem, spanikárila som, vyparkovala, zašla až k železničnej stanici, tam je miesta a miesta a odtiaľ som si tri kilometre vyšliapala pešo, preto meškám.“

„A kvôli týmto trulom, ktorí nevedia parkovať a cúvať som prišiel už ráno a VLAKOM. Ale veľmi si to nevyčítaj, deväťdesiat percent vodičov by sa zachovalo rovnako,“ pošepol jej naspäť.

Hrob starej mamy vyzeral veľmi zanedbane. Trochu ho upratali a ozdobili chryzantémami v črepníku. Pozreli sa na seba, žmurkli a potichučky spustili:

*Volajú ma Ján,
malé vajcia mám!
Modlite sa, dievčatá,
za tie moje vajčatá,
veď to bude vám,
veď to bude vám!!!*

Keď starej mame ťahalo na sedemdesiatku, začala sa správať divne. Chcela ísť na prvú omšu, no namiesto toho sa len-tak dlho bezcieľne túlala po dedine a neskôr tvrdila, že mladý pánko si neplní povinnosti, lebo zaspal do kostola. Jej stav sa zhoršoval, už to nebola iba zábudlivosť, vulgárne nadávanie sliepkam a nevysvetliteľný večerný nepokoj. Ku koncu tá dobrá a zbožná žena nadávala všetkým, natierala sa vlastnými výkalmi a spievala. Najmä v noci. Spievala staré ľudovky, spievala žalmy, no zo všetkého najviac detské riekanky. Hlavne tú o Jankovi, ktorý má malé semenníky. Aj niekoľkokrát za hodinu. Prvýkrát sa aj zasmiali, no bolo to skôr do plaču. Priviazať ju mohli a niekedy aj museli, ale zapchať jej ústa zdrapom handry...na to nemal nikto srdce. Skoro rok zvažovali, či ju dať, alebo nedať do ústavu. Jeva tvrdila, že ich v dedine roznesú rečami, on bol ešte malý a stará mama bola akousi zaujímavosťou, ktorú nemal žiaden chlapec v škole. Otec váhal. Jeden deň vypisoval papiere do sanatória, druhý deň ich páčil v peci. *„Necháme ju pomotkať po dvore, aj tie nové lieky celkom slušne zaberajú a Bodková sľúbila, že ju príde zo dvakrát skontrolovať. Ty sa zo školy ponáhľaj, utekaj rovno domov, nech sa jej niečo nestane. Ja z družstva prídem tiež skôr a už len nejaká bude,“* vravieval s odhodlaním. Nakoniec ich dilemu vyriešil čas a láskavý Pánboh. Umrela v spánku po obzvlášť tichej noci a všetci čakali, že sa im poľahčí. Napriek psychickej a fyzickej úľave im chýbala. V deň pohrebu bol otec opitý ako čík. Pri akte

pochovávaní zrazu spustil tú starú odrhovačku o Jankovi s malými semenníkmi. A prestrašne plakal. Jeva tvrdila, že naposledy tak nariekal, keď umrela ich mama, ale vtedy sa aspoň správal dôstojne.

Odvtedy sa tá detská rýmovačka stala ich spoločnou dušičkovou tradíciou. Svojsky si pripomínali starú mamu i celú mladosť. Dlhé roky ju spievali všetci traja, keď sa pomínul otec, spieval iba on a Jeva. A hrozil sa chvíle, keď bude spievať iba jeden z nich.

Raz sa nechali poriadne uniesť. Asi kvôli tomu, že pred návštevou cintorína zašli do miestnej vinárne. Vtedy spustili z plných pľúc a viackrát po sebe. Nieкто na nich zavolať políciu, muži zákona dorazili na „miesto činu“ expresne rýchlo. Súrodenci dostali masťnú pokutu. Vraj boli mimoriadne hluční na verejnom priestranstve, urazili trúčhliacich a spomínajúcich a ich počínanie by sa dalo označiť za hanobenie náboženského presvedčenia. A na to je paragraf! Keby sa im tak neplietol jazyk, možno by sa to strážcom poriadku pokúsili vysvetliť. No radšej hneď zaplatili a poučili sa – vináreň sa zásadne navštevuje po návšteve cintorína, nie pred!!

Tohtoročné sviatky sa zaobišli bez incidentu. Mŕtvych nechali odpočívať a zamierili do HROZNOVÉHO OPOJENIA. Nejaký pubertiak alebo nespokojný zákazník zastrekal na vonkajšej uvítacej ceduli to posledné OV, takže v skutočnosti zašli do HROZNÉHO OPOJENIA. Majiteľovi sa očividne darilo, budovu nadstavil a v novovzniknutých priestoroch zriadil hotelové izby. Zaplatili za dopredu zabukovaný nocľah a išli sa najesť. Celý večer rozprávali, veď sa nevideli večnosť. Jeva najmä o svojich dvadsiatich troch deťoch - prváčikoch (vlastné nemala), kolegyniach a záhradke, ktorá bola jej zmyslom života. Priniesla mu i veľkú fľašu sušených sliviek a dózu domácej fazule. „*Všetko bio, teraz je to moderné,*“ smiala sa. Minulý rok, keď ešte žil jej manžel, priložila aj balík sušených hríbov do kapustnice. Snažil sa predstaviť si ju o takých pätnásť rokov – bez detí, bez muža, už v dôchodku, zahrabanú kdesi Pánu Bohu za chrptom v malej obci na Horehroní. Niekoľkokrát, posmelený hrozn(ov)ým opojením ju prehováral, aby sa presťahovala do Bratislavy, prácu si nájde hneď a budú blízko seba. Vždy poďakovala, no odmietla. „*V mojom veku je ťažké nanovo zapúšťať korene, to nie je, ako keď som mala dvadsať.*“

Ráno vstávali skoro, oboch čakala dlhá cesta. Dúfal, že sestra docestuje dobre a bez ďalších škrabancov. Nestihli sa ani pozrieť na pľac, kde kedysi stála starorodičovská chalupa. „*A možno je to tak lepšie,*“ pomyslel si. Lúčenie prebehlo ľahšie ako zvyčajne. Sľúbila, že v marci pôjde so žiačikmi na exkurziu do hlavného mesto. Určite sa musia stretnúť. Poslednýkrát jej postrapatil vlasy a zakýval. Už teraz sa tešil na jar.